

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดการศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนซึ่งมุ่งผลิตกำลังคนในระดับช่าง กึ่งฝีมือและช่างเทคนิค เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และแนวนโยบายของ รัฐบาลที่เน้นในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ มีคุณธรรม และ จริยธรรมที่พึงประสงค์กับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในสถานประกอบการและการ ประกอบอาชีพอิสระ และเพื่อให้ก้าวทันต่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ที่มุ่งปรับปรุงพัฒนาการอาชีวศึกษาด้าน นโยบายการศึกษา ข้อที่ 2 ปฏิรูประบบการเรียนการสอน โดยให้การจัดการเรียนการ สอนต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสมัยใหม่และให้ภาคเอกชนเข้า มามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกับสถานประกอบการ เพื่อ ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดการฝึกงาน การจัดการตลาดนัด แรงงาน การฝึกอบรม การสัมมนา การศึกษาดูงาน การจัดนิทรรศการ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนได้ เรียนรู้ประสบการณ์จริงในการฝึกปฏิบัติงานกับเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัย

การจัดการฝึกงานเป็นแนวทางหนึ่งของการร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถาน ประกอบการ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักที่ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์และเกิดทักษะในวิชาชีพ ซึ่งได้เรียนรู้ทฤษฎีและฝึกปฏิบัติเบื้องต้น ในสถานศึกษาแล้วแล้วให้เกิดทักษะการปฏิบัติงานจริง ในสถานประกอบการ ซึ่งแนวคิดทางการพัฒนาความร่วมมือด้านการจัดการฝึกปฏิบัติงาน โดย สำนักวิจัยการศึกษาระชาคารกสิกรไทย (2529 : 20) ได้เสนอ ดังนี้

1. รัฐต้องใช้มาตรการภาษีเพื่อสร้างแรงจูงใจให้องค์กรธุรกิจเอกชน สถาน ประกอบการ จัดการฝึกอบรมผู้ใช้แรงงาน เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะฝีมือแรงงานของตน รวมทั้งให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีพ
2. ให้การพัฒนาฝีมือแรงงานระดับสูงบางด้าน โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐต้องสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุน จัดการผลิตและพัฒนาฝีมือแรงงาน โดย จัดมาตรการส่งเสริมการลงทุนเป็นพิเศษ

3. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพสถานศึกษาต้องร่วมกับภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานประกอบการในท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกงานกับของจริง และมีโอกาสฝึกงานกับของจริง และมีโอกาสหางานทำให้ท้องถิ่นได้มากขึ้น

4. สถานประกอบการต้องให้ความสำคัญและอนุญาตให้พนักงาน ที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะฝีมือในระดับสูง ได้ออกไปช่วยสอนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาอาชีพโดยเพิ่ม ค่าตอบแทนตามความเหมาะสม ส่วนสถานศึกษาเองจะต้องได้งบประมาณหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพิ่มเพื่อจ่ายเป็นค่าตอบแทนแก่ครูฝึกอาชีพ

5. สถานประกอบการ และชุมชนต้องร่วมกับสถานศึกษาติดตามประเมินคุณภาพของ แรงงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขการจัดการศึกษาอาชีพของสถานศึกษาให้ สอดคล้องต่อความต้องการของผู้ประกอบการและตลาดแรงงาน

การจัดการฝึกงานมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของ นักเรียน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้การฝึกงานเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงโดยกำหนดจำนวน 4 หน่วยกิตที่นักเรียนทุกสาขาวิชาชีพ ที่ จะจบ การศึกษาต้องการผ่านฝึกงานในสถานประกอบการจำนวน 320 ชั่วโมง วรพรรณ น้อย สุวรรณ (2539 : 13) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการฝึกงาน ดังนี้

1. เพื่อให้การศึกษาและการฝึกอบรมที่จำเป็น แก่การประกอบอาชีพโดยตรงและเปิด โอกาสให้เลือกเรียนได้ตามถนัดความสนใจและความต้องการของตลาดแรงงานอย่างกว้างขวาง โดยให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคม

2. เพื่อให้การฝึกงานฝึมือที่ใช้เทคโนโลยีที่ปฏิบัติจนเกิดทักษะคุณธรรมและสติปัญญา สามารถจัดการเชิงธุรกิจเชิงอุตสาหกรรม และเชิงเทคโนโลยีที่นำไปประกอบอาชีพได้จริง

3. เพื่อให้การอาชีวศึกษาครบวงจร โดยฝึกให้มีทักษะในวิชาชีพจนสามารถผลิตได้ จำหน่ายจัดการได้ตามความหลากหลายของอาชีพ ตามเนื้อหาวิชาตามเวลาฝึกตามวุฒิภาวะ และ ตามท้องถิ่นที่แตกต่างกัน

4. เพื่อให้การศึกษาและฝึกอบรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างอาชีพเข้าสู่ อาชีพ รักษาอาชีพและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

5. เพื่อให้สามารถสร้างทักษะสร้างคุณธรรมสร้างสติปัญญาจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการอาชีพอิสระ และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้เพื่อให้รู้สำนึกในการป้องกัน อนุรักษ์ ในการทำงาน รักษา รักษาหน่วยงานสามารถทำงานในหมู่คณะได้ดี โดยมีความ เคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น

6. เพื่อให้มีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

7. เพื่อให้มีความเข้าใจในปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและของโลก ปัจจุบัน มีความสำนึกในความเป็นไทย ดำรงไว้เพื่อความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ การปกครองระบอบประชาธิปไตย

ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ โดยศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี สระบุรี และนักเรียนที่ผ่านการฝึกงานสถานประกอบการ ปีการศึกษา 2549 ของสถานศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โรงเรียนเทคนิคพณิชยการอยุธยา โรงเรียนไทยโยธยาบริหารธุรกิจ โรงเรียนบริหารธุรกิจอยุธยา โรงเรียนผดุงอาชีวะเสนา ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ฉบับปรับปรุง 2546) เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุงแก้ไขให้มี ประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการ และนักเรียนเกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์

คือ บุคลากรในสถานศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการและนักเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ บุคลากรในสถานศึกษา จำนวน 57 คน บุคลากรในสถานประกอบการ จำนวน 86 คน และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 580 คน รวมทั้งสิ้น 723 คน

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ บุคลากรในสถานศึกษา จำนวน 57 คน บุคลากรในสถานประกอบการ จำนวน 78 คน และนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 237 คน รวมทั้งสิ้น 372 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

(ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. 2543 : 75) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานะ

3.1.1 กลุ่มบุคลากรในสถานศึกษา

3.1.2 กลุ่มบุคลากรในสถานประกอบการ

3.1.3 กลุ่มนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียนใน 9 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านการประชาสัมพันธ์และการประสานงาน

3.2.2 ด้านวิธีการดำเนินการฝึกงาน

3.2.3 ด้านหลักสูตรสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

3.2.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่

3.2.5 ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงาน

3.2.6 ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.2.7 ด้านการวัดและประเมินผลการฝึกงาน

3.2.8 ด้านนิเทศและติดตามผลของอาจารย์ผู้สอน

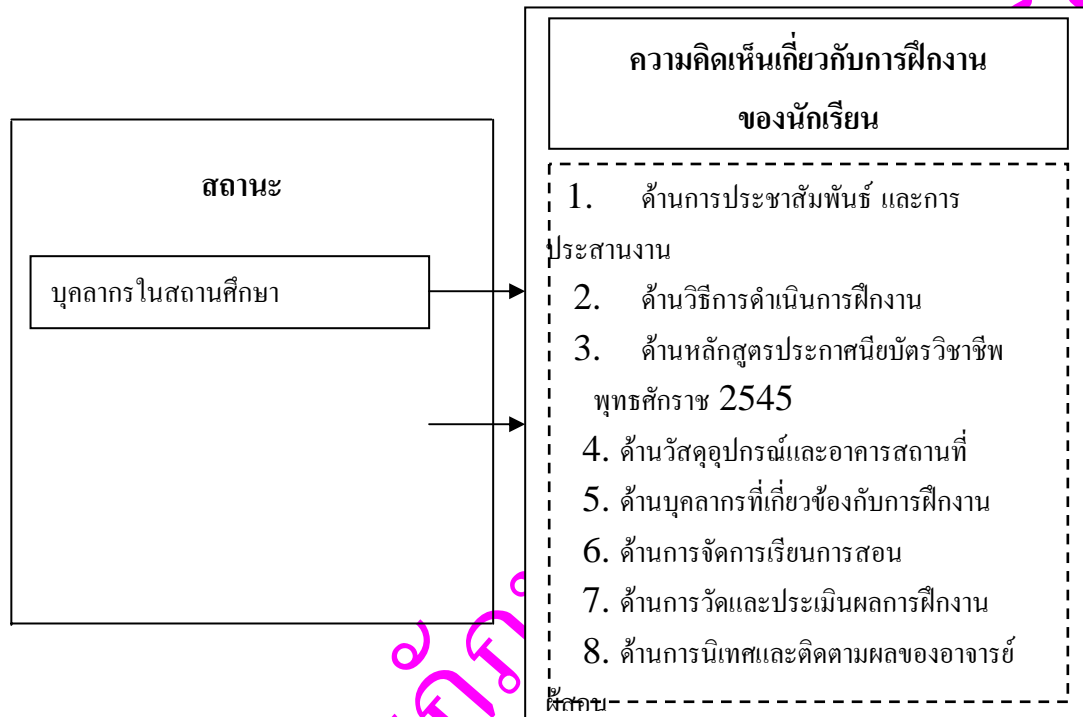
3.2.9 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เพื่อให้ผลการศึกษารุ่นนี้ มีความเที่ยงตรง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวความคิดตามคู่มือ แนวทางการดำเนินการจัดฝึกงาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ของ กรมอาชีวศึกษา (2546 : 2) ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปร

ตาม

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการและนักเรียน เกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เพื่อให้งานวิจัยมีความเที่ยง สื่อความหมายไม่คลาดเคลื่อน และอยู่ในกรอบที่ต้องการ

บุคลากรในสถานประกอบการ

นักเรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

ศึกษา จึงนิยามศัพท์สำหรับการวิจัยดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกงาน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียนใน 9 ด้าน คือ 1) ด้านการประชาสัมพันธ์และประสานงาน 2) ด้านวิธีการดำเนินการฝึกงานงาน 3) ด้านหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 4) ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ 5) ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงาน 6) ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 7) ด้านการวัดและประเมินผลงานของการฝึกงาน 8) ด้านการนิเทศและติดตามผลของอาจารย์ผู้สอน 9) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกงาน ซึ่งสามารถสอบวัดค่าได้ด้วยแบบสอบถาม ประเภทมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เจตคติบอกถ่ายทอดเจตนาธรรมของผู้ให้ความเห็นซึ่งเป็นไปตามความรู้สึกรู้สึกนึกคิดส่วนตัว

2. การประชาสัมพันธ์และการประสานหมายถึง การแจ้งข่าวสาร การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการฝึกงานของบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงานของนักเรียน วิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดปฐมนิเทศ การติดป้ายประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

3. การฝึกงานของนักเรียน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรในสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงานของนักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันทั้ง 2 ฝ่าย

4. วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ หมายถึง อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการฝึกงานของนักเรียน เช่น เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกงานที่ตั้งของสถานที่ประกอบการ ห้องปฏิบัติงาน สำหรับเป็นพื้นที่ฝึกงาน การจัดสวัสดิการให้นักเรียน

5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ที่ผ่านการฝึกงานของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

6. บุคลากรในสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารและอาจารย์นิเทศ ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

7. บุคลากรในสถานประกอบการ หมายถึง ผู้บริหารและผู้ดูแลการฝึกของสถานประกอบการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานีและสระบุรี

8. การวัดและประเมินผล หมายถึง การจัดทำแผนหรือกำหนดขั้นตอนการวัดผลและการประเมินการฝึกงานของนักเรียนร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

9. การนิเทศและการติดตามผล หมายถึง การตรวจและติดตามผลการฝึกงานของนักเรียน ในสถานประกอบการ การจัดทำแผนการนิเทศแจ้งสถานประกอบการและกำหนดแนวทาง แก้ปัญหาให้กับนักเรียนฝึกงานของอาจารย์นิเทศร่วมกับสถานประกอบการ

10. ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกงาน หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักเรียน ที่เกิดขึ้นหลังจากที่นักเรียนกับจากฝึกงานแล้วตามความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง กับการฝึกงานของนักเรียน

11. สถานประกอบการในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดปทุมธานี จังหวัด สระบุรี หมายถึง สถานประกอบการโดยมีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้ เกิดประโยชน์ร่วมกัน เช่น บริษัท โรงงาน รัฐวิสาหกิจ ราชการ เป็นต้น ที่รับนักเรียนของ โรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเข้าฝึกงาน

12. การฝึกงาน หมายถึง ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติของนักเรียนสาขาวิชา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงให้มีทักษะสามารถประกอบอาชีพภายใต้การนิเทศของอาจารย์การ ฝึกงานที่ฝึกไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ต้องไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง

13. สถานศึกษา หมายถึง อาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย โรงเรียนเทคนิคพัฒนชัยการอยุธยา โรงเรียนไทยอโยธยาบริหารธุรกิจ โรงเรียน บริหารธุรกิจอยุธยา โรงเรียนผดุงอาชีวะเสนา

14. ผู้ดูแลการฝึกนักเรียน หมายถึง เจ้าหน้าที่ บุคลากรในแผนกหรือสายงาน ซึ่ง ผู้บริหารของสถานประกอบการได้มอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลแนะนำ นักเรียนขณะที่ฝึกงานใน แผนกนั้น

15. นิเทศ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกงานซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ดูแลความ ประพฤติหรือประสานงาน นักเรียนฝึกงานกับสถานประกอบการให้ได้ผลการเรียนตามวัตถุประสงค์ ของการเรียนการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

16. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดแผนการเรียนการฝึกอาชีพ การ ทดสอบความถนัดทางวิชาชีพ การจัดทำแผนการฝึกงานและการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้จัดกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการฝึกงานของนักเรียน

17. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่เรียนสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจอยู่ในระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ต้องฝึกงานตามที่หลักสูตรได้กำหนดไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง

18. ความคิดเห็นบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลในสถานประกอบการ หมายถึง ความรู้สึกที่บ่งบอกถ่ายทอดเจตนาารมณ์ของผู้ให้ความเห็น ซึ่งเป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดส่วนตัว

สมมติฐานการวิจัย

คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียน ของบุคลากรในสถานศึกษา
บุคลากรในสถานประกอบและนักเรียน เกี่ยวกับการฝึกงานของนักเรียน สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุง การจัดการฝึกงานปฏิบัติให้กับนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา